

Foto: Tove Arntzen

INNLEGG PÅ KL-KS, høsten 2019

Alle skal med!

«Jeg har bare speideren. Familien min og vennene mine har avvist meg fordi jeg har fortalt dem at jeg er homofil. De sier jeg kommer til å brenne i helvete. I speideren kan jeg være meg selv, men jeg kjenner andre som har det mye vanskeligere enn meg». (17 år gammel gjest i regnbuekafeen på landsleiren NORD 2017.)

Etter flere tiår som speidere og speiderledere har vi hørt ordene «Speideren er for alle.» Likevel viser erfaring og historier fra blant annet regnbuekafeen på NORD 2017 et annet bilde. Speidere, rovere, ledere – mennesker i alle aldre – avvises av familie og venner. Noen opplever også avvisning og fordømmelse i speideren. Norges speiderforbund rommer et stort mangfold av speidergrupper, fra frikirkelige grupper og metodistspeidere – til frilynte speidergrupper som i praksis driver uten nær tilknytning til tro. Dette mangfoldet gir oss noen utfordringer.

Norge i 2019 er et mangfold av farger. Vi ønsker å være åpne for at alle skal være med. Og vi liker å tro at vi inkluderer. Virkeligheten er kanskje litt mer

nyansert. Fordommer, manglende kunnskap og manglende ressurser kan bidra til at vi – bevisst eller ubevisst – ekskluderer.

I planleggingen av regnbuekafeen på NORD 2017 erfarte vi mye motstand mot kafeen. Vi forventet motstand, fordi det fortsatt finnes stor motstand mot temaer knyttet til seksuelllegning og ulike kjønnsuttrykk, også i speideren. Men utfordringene vi møtte var overraskende: «Vi trenger ikke regnbuekafeen, fordi vi er åpne for og inkluderer alle.» Beklageligvis er det ikke sannheten. Mange møter i regnbuekafeen ga oss historier om ensomhet, fortielse, skam og taushet. Heller ikke speideren ble et fristed. Det fantes selvfølgelig lysglimt, som historien vi delte innledningsvis. Også blant ledere møtte vi opplevelser av avvissning og skam. Har vi ikke rom for alle i speideren? Tar vi det som en selvfølge at alle inkluderes?

15.–17. november arrangeres Overture Diversity Network Meeting i Oslo. Møtet ble sist arrangert i Norge i 2008. Hva er Overture, tenker kanskje du?

Overture Diversity Network er et europeisk nettverk som arbeider for mangfold og inkludering i speideren. Norge har vært representert i nettverket i mange år og vi håper vi vil være representert også i årene som kommer. Nettverket har en årlig samling bestående av workshops, erfaringsutveksling og nettverksbygging. Vi lærer av hverandre. Det norske arbeidet med LHBT-tematikk er f.eks. inspirert av Østerrikes arbeid innen feltet. I dag er Norge en av veteranene i nettverket, og Europa ser mot Norge. Vi må stadig minne nettverket om at også norske speidere møter utfordringer når det gjelder inkludering.

Europeisk speiding har ulike utfordringer i forhold til inkludering og mangfold. Dette speiles også på nettverkssamlingene. Hellas har f.eks. speidere som oppsøker barn på institusjon og gir dem et aktivitetstilbud. Andre land sliter med at LHBT er illegalt og speiderledere kan straffes for å informere om hva LHBT er. De siste årenes flyktningsstrøm til Europa har også satt sitt preg på mange speiderforbund. Irland har de senere årene hatt høye selvmordstall, og irske Girl Guides har satset på kampanjer i sosiale medier for å nå ut med budskapet om at alle er mer enn du ser og at alle trenger en god psykisk helse. Utfordringene i forbundene er ulike, men felles er et brennende ønske om inkludering og mulighet for deltagelse for alle.

I arbeidet med årets Overture Diversity Network Meeting har vi erfart at ingen av NSF's eiendommer i østlandsområdet er tilrettelagt for bevegelseshemmede. I praksis betyr dette at en del speidere, rovere og ledere vil være ekskludert fra ledertrenersamlinger, nettverksmøter og andre møtesteder.

Alt vårt arbeid er basert på frivillighet. Dette innebærer også begrensede økonomiske ressurser. I praksis kan dette innebære at man møter utfordringer i arbeidet med inkludering i speideren. Hvordan kan vi tilrettelegge speiderlokalet hvis gruppa mangler penger og kretsen ikke kan bidra?

Erfaringsmessig kommer man langt med velvilje, kreativitet og samarbeid. Men noen ganger må man si: «Beklager, dette får vi ikke til.» Og det er greit. Har du forsøkt? Kan du være ærlig mot deg selv og si at dere som krets eller gruppe har forsøkt?

Speidere med ekstra utfordringer vil lett kunne føle på at de er en belastning. Og terskelen for å kjenne på dette, er ofte lav. Det er belastende for tenåringen å måtte gjenta enda en gang at vi må ha halal-mat på hytteturen. Det kan være ydmykende å måtte minne om at man trenger å dusje alene fordi en ikke føler seg velkommen i jentedusjen og heller ikke sammen med guttene.

Kanskje er det lettere å takke nei til turen fordi du trenger hjelp for å komme deg fram til hytta dere skal på – og du vet at dere vil bruke dobbelt så lang tid fordi du går saktere enn de andre? Eller fordi du må minne lederne på å snakke tydelig og se på deg samtidig, fordi du leser på leppene? Kanskje er det lettere å slutte i speideren uten forklaring, fordi du ikke orker å måtte forklare enda en gang hvorfor du bruker den hvite stokken i mørket når du ser greit i dagslys? Og da har vi ikke nevnt alle usynlige utfordringer: psykiske problemer som angst og depresjon, eller usynlige tilstander som ME, astma, epilepsi, ADHD eller autismspekterforstyrrelser.

Vi har møtt mange historier, mange erfaringer. Noen forteller at speideren ble redningen. Andre forteller at speideren ble «spikeren i kista». Det siste håpet som brast – og som sendte tenåringen inn i ensomhet på gutterommet. Fordi det «ikke funka der heller».

Arbeidet med mangfold i norsk speiding er et langtidsprosjekt. Derfor ønsker vi oss et mangfoldsnettverk. Nettverket bør bestå av speidere, rovere og ledere som ønsker å løfte temaet. Mangfold er et stort felt, med mange muligheter. Psykisk helse er f.eks. et viktig tema på årets Overture Network Meeting, fordi det er et gjennomgående tema i hele Europa. Vi vet at mange barn og unge sliter med psykiske utfordringer. Derfor vil også dette være et viktig område for bevisstgjøring i årene som kommer. Mangfoldet er kommet for å bli – og vi bør ønske det velkommen.

Er du nysgjerrig? Ønsker kretsen din å arrangere regnbuekafe på kretsleir eller ledersamling? Kunne du tenke deg å være med i et mangfoldsnettverk?

Ta kontakt med Speiderstyret som formidler kontakt.

Og husk: De små endringene vil kunne gjøre enorm forskjell for alle dem som trenger speideren. Tilrettelegging for én speider, vil også være positivt for de andre speiderne. Speiderne ser at de voksne tar den enkeltes behov på alvor og gjør det de kan for at alle skal få være med i verdens største vennegjeng, speideren.

På vegne av alle dem som trenger speideren,

Anette M. Londalen

Anne A. Madsen

Heidi A. Madsen